

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 22 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Dominika Romanowska

Protokolant: Błażej Łój

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 sierpnia 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa W. T., J. T.

przeciwko Towarzystwu (...) S. A. z siedzibą w W.

- o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz powodów W. T. oraz J. T. kwotę 144.268,27 zł (sto czterdzieści cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt osiem złotych i dwadzieścia siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 listopada 2012 r. do dnia zapłaty, przy czym zapłata tej kwoty na rzecz jednego z powodów zwalnia stronę pozwaną od obowiązku zapłaty na rzecz drugiego;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę 10.831 zł tytułem kosztów procesu, przy czym zapłata tej kwoty na rzecz jednego z powodów zwalnia stronę pozwaną od obowiązku zapłaty na rzecz drugiego.

Na oryginalnie właściwy podpis,-

UZASADNIENIE

Pozwem z 21 grudnia 2012 r. powodowie W. T. i J. T. domagali się od strony pozwanej – Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. zapłaty (solidarnej) kwoty 144.268,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 03 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu podali, iż łączyła ich ze stroną pozwaną umowa ubezpieczenia budynków położonych w D. przy ul. (...), obejmująca ryzyko pożaru. Suma ubezpieczenia wynosiła 690.000 zł, ustalona została na podstawie ich wartości rzeczywistej, umowę zawarto na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia (...), przyjętych uchwałą zarządu pozwanej spółki.

W wyniku pożaru z 03.10.2012 r. zniszczeniu uległ jeden z ubezpieczonych budynków, o sumie ubezpieczenia 200.000 zł. W tym samym dniu powodowie telefonicznie poinformowali stronę pozwaną o zdarzeniu, w toku postępowania likwidacyjnego strona pozwana ustaliła rozmiar szkody na kwotę 144.268,27 zł, odmawiając wypłaty odszkodowania, albowiem w jej ocenie pożar wybuchł na skutek nieprzestrzegania przepisów ochrony przeciwpożarowej. Strona pozwana powołała się na ustalenia biegłego z zakresu pożarnictwa, wedle którego pożar powstał wskutek ciepła wydzielanego z wypalanych kabli, które składowano w pobliżu materiałów drewnopochodnych. Powodowie zarzucili, iż ani w dniu pożaru ani też w okresie poprzedzającym zdarzenie, w budynku nie były prowadzone jakiegokolwiek prace polegające na wypalaniu przewodów – w części budynku służy magazynowe są środki obrotowe (drobne wyroby gotowe), narzędzia (tokarki, gilotyny) oraz nieczynne urządzenia techniczne. Fragmenty przewodów elektrycznych pozbawionych izolacji wykorzystywane były przez spółkę (...) S.A., która wynajmuje od powodów spalony budynek.

Powodowie nie prowadzą żadnej działalności gospodarczej na terenie budynku, nie byli obecni na miejscu zdarzenia przed pożarem.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska przyznała, iż strony łączyła umowa ubezpieczenia, jednakże w jej ocenie pożar wybuchł na skutek nieostrożności pracowników podczas składowania kabli pozbawionych izolacji w pobliżu materiałów drewnopochodnych. Omawiając wypłaty odszkodowania strona pozwana powołała się na zapis par. 15 ust. 5 pkt. 1 o.w.u. (...), zgodnie z którym obowiązkiem ubezpieczonego jest m.in. przestrzeganie przepisów ochrony przeciwpożarowej, zdefiniowanej w art. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej z 25 sierpnia 1991 r. Strona pozwana zarzuciła również, iż ubezpieczony nie wywiązał się z obowiązku zapewnienia sprawności hydrantów, do czego był zobowiązany na podstawie wspomnianej ustawy oraz zapisów o.w.u.

Ostatecznie strona pozwana wskazała, iż zgodnie z par. 16 ust. 2 pkt. 22 o.w.u. nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek niedopełnienia powinności ubezpieczeniowych określonych w par. 15 o.w.u. w zakresie, w jakim nieprzestrzeganie powinności miało wpływ na powstanie szkody; w przedmiotowej sprawie przyczyną pożaru była nieostrożność pracowników przy składowaniu kabli pozbawionych izolacji na skutek wypalania.

Powodowie w piśmie z 04 marca 2013 r. podtrzymali swoje stanowisko oświadczając, iż nie znają przyczyny pożaru, który zgodnie z ich wiedzą wybuchł między 14.00 a 15.00 w dniu 03 października 2012 r. Funkcjonariusze policji oraz straży pożarnej nie ujawnili śladów wskazujących na wszczęcie postępowania w sprawie czy przeciwko osobie. Podkreślili, iż nie są użytkownikami spornego budynku, wskazali, iż jest on wynajmowany na cele produkcyjne spółce (...) oraz M. F. i D. T., prowadzącym działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej, zaś oni sami nie zatrudniają pracowników w rozumieniu par. 1 pkt. 11 o.w.u. (...). Powodowie powołali się na zapis par. 16 ust. 2 pkt. 1 o.w.u. Zgodnie z którym strona pozwana nie odpowiada za szkody powstałe wskutek umyślnego działania ubezpieczającego, ubezpieczonego, jego pracowników i osób bliskich, a zatem nawet rażące niedbalstwo czy wina nieumyślna powodów nie uzasadnia odmowy wypłaty odszkodowania. Powodowie wyjaślili ponadto, iż ubezpieczony budynek spełniał przeciwpożarowe wymagania techniczno – budowlane, był wyposażony w środki ochrony przeciwpożarowej, gaśnice, instalacje poddawane były przeglądowi, spełniał wymogi bezpieczeństwa wymagane przez stronę pozwaną do objęcia ochroną ubezpieczeniową. Zaprzeczyli również, aby obciążał ich obowiązek nawodnienia hydrantów a ponadto strona pozwana nie wykazała związku pomiędzy brakiem wody w hydrantach a rozmiarem szkody powstałej na skutek pożaru.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie W. T. i J. T. są współwłaścicielami w udziałach po 1/2 nieruchomości położonej w D. przy ul. (...).

okoliczność bezsporna

Dnia 02.12.2011 r. powodowie zawarli ze stroną pozwaną umowę ubezpieczenia budynków położonych w D. przy ul. (...). Umowa zakresem swoim obejmowała m.in. pożar. Sumę ubezpieczenia strony ustaliły na kwotę 690.000 zł. Jako rodzaj i przedmiot działalności prowadzonej w ubezpieczonym budynku powodowie wskazali produkcję i obróbkę metali, odlewnie i galwanizernie.

dowód: polisa nr (...), wniosek o ubezpieczenie budynku

Integralną część umowy stanowiły ogólne warunki ubezpieczenia (...), przyjęte uchwałą zarządu (...) S.A. Zgodnie z § 15 ust. 5 o.w.u. Obowiązkiem ubezpieczonego jest przestrzeganie następujących powinności ubezpieczeniowych poprzez przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów, w tym m.in. przepisów ochrony przeciwpożarowej i BHP. Zgodnie z § 16 ust. 2 pkt. 1) (...) nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek działania ubezpieczającego, ubezpieczonego, jego pracowników a także osób bliskich dla ubezpieczonego oraz ich działania pod wpływem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu

ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Odpowiedzialność jest wyłączona również wówczas, gdy szkoda powstała na skutek niedopełnienia powinności ubezpieczeniowych określonych w § 15 o.w.u. w zakresie, w jakim nieprzebranie powinności miało wpływ na powstanie szkody.

dowód: ogólne warunki ubezpieczenia

Powodowie wynajmują powierzchnie w ubezpieczonych budynkach dwóm podmiotom – (...) S.A. z siedzibą we W. oraz M. F. i D. T., prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej (...). Na terenie obiektu wykonywane są prace produkcyjne w zakresie konstrukcji stalowych i anten, zaś w metalowej wiacie przylegającej do budynku magazynowane są drewniane skrzynki, drobny złom aluminiowy i stalowy, przestrzenne konstrukcje stalowe i aluminiowe, tworzywo sztuczne, bębny z linami stalowymi i stalowo – miedzianymi w otulinie polietylenowej oraz bloczki ceramiczne, betoniarka, przyczepka towarowa, wyciąg elektryczny ciężarki.

W dniu pożaru na hali produkcyjnej odbywała się produkcja stali – cięcie, spawanie. W części magazynowej, w której wybuchł pożar, nie były wykonywane żadne prace z użyciem ognia.

dowód: zeznania świadka M. F., M. K., W. K., Z. P., wyjaśnienia powoda J. T. – protokół elektroniczny k. 132

Pożar wybuchł w godzinach popołudniowych dnia 03 października 2012 r., pod nieobecność powodów – paliła się hala magazynowa, zawiadomiono straż pożarną. Tego samego dnia J. T. zawiadomił ubezpieczyciela, który prowadził postępowanie likwidacyjne. W dniu pożaru na hali produkcyjnej odbywała się produkcja stali – cięcie, spawanie. W części magazynowej, w której wybuchł pożar, nie były wykonywane żadne prace z użyciem ognia.

dowód: akta postępowania likwidacyjnego – k. 57, zeznania świadka M. F., M. K., W. K., Z. P., wyjaśnienia powoda J. T. – protokół elektroniczny k. 132

W toku postępowania likwidacyjnego pan J. Z. sporządził na zlecenie strony pozwanej opinię, zgodnie z którą przyczyną pożaru była nieostrożność pracowników, którzy po zakończeniu wypalania izolacji kabli złożyli je przed ostygnięciem w wiacie w sąsiedztwie materiałów drewnopochodnych. Wskutek ciepła wydzielanego z wypalonych kabli nagrzaniu i zapaleniu uległy sprzęty z drewna i poliestru.

dowód: akta postępowania likwidacyjnego – k. 57

Koszt odbudowy spalonego budynku to 144.268,27 zł

okoliczność bezsporna

Decyzją z 21 listopada 2012 r. strona pozwana odmówiła przyznania odszkodowania, powołując się na opinię rzeczoznawcy z dziedziny pożarnictwa.

dowód: akta postępowania likwidacyjnego – k. 57

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Podstawą żądania pozwu był przepis art. 805 § 1 i 2 k.c. zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia zobowiązuje się (...) spełnić świadczenie w zakresie przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę; przy ubezpieczeniu majątkowym świadczenia polega na zapłacie określonego ubezpieczenia za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku. Zgodnie z dyspozycją zapisu § 19 o.w.u.(...) wypłaca odszkodowanie za szkody wyrządzone zdarzeniami ubezpieczeniowymi, które zaistniały w okresie ubezpieczenia (...).

W niniejszej sprawie sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zeznań świadków oraz dokumentów, których treść zasadniczo nie była pomiędzy stronami sporna. Przed wszystkim zaś niesporna była okoliczność zawarcia umowy

ubezpieczenia oraz fakt wystąpienia pożaru. Zasadniczą kwestią było zatem ustalenie przyczyny pożaru. Okoliczność ta była istotna dla strony pozwanej, która dowodziła, iż to powodowie ponoszą odpowiedzialność wywołanie pożaru z powodu nieprzestrzegania przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz nieostrożności pracowników. Strona pozwana na poparcie swoich twierdzeń przedstawiła prywatną opinię biegłego sporządzoną w toku postępowania likwidacyjnego, która w świetle 245 k.p.c. stanowi jedynie dowód na to, iż osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie o treści zawartej w tym dokumencie. W zasadzie w aktach postępowania likwidacyjnego – przedstawionych w formie elektronicznej – zamieszczony jest jedynie wyciąg z tej opinii, zawierający same wnioski końcowe, bez przedstawienia przebiegu procesu badawczego stanowiącego poczynionych przez biegłego ustaleń. W świetle zeznań świadków – będących osobami obcymi w stosunku do stron procesu – a także bezspornych ustaleń straży pożarnej oraz funkcjonariuszy policji, którzy nie wykryli ani przyczyny ani sprawcy pożaru, sąd ustalił, iż w spalonym obiekcie nie były wykonywane żadne prace polegające na wypalaniu kabli. Podkreślić należy, iż w kontekście całokształtu przepisów o postępowaniu dowodowym inicjatywa dowodowa w przedmiocie ustalenia przyczyny wybuchu pożaru obciążała stronę pozwaną. Z tego faktu wynikały dla pozwanej doniosłe skutki prawne w rozumieniu art. 232 k.p.c., skutkujące wyłączenie odpowiedzialności z skutki zdarzenia objętego pożarem. Strona pozwana jednakże spóźniła się ze złożeniem odpowiedniego wniosku dowodowego, albowiem zaniechała jego zgłoszenia w odpowiedzi na pozew. Doręczając stronie pozwanej odpis pozwu przewodniczący zarządził wniesienie odpowiedzi na pozew, zakreślając termin w trybie art. 206 § 2 i 207 § 5 i 6 k.p.c. Zgodnie z dyspozycją znowelizowanego art. 207 § 6 k.p.c. sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody. Skutek wyłączenia przez pominięcie nie nastąpi, jeżeli strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła twierdzeń i środków dowodowych w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. W uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej z dnia 16 września 2011 r. wskazano, że jest to system dyskrecjonalnej władzy sędziego jako zasadnicza metoda koncentracji materiału procesowego prezentowanego przez strony (por. K. Weitz w System koncentracji materiału procesowego). Obowiązujący w polskim procesie cywilnym system prekluzji, w powiązaniu z realizacją zasady dyskrecjonalnej władzy sędziego, nakłada na strony ciężar przedstawienia sądowi wszystkich znanych im faktów, dowodów i zarzutów w określonym (najczęściej ustawą) terminie, pod rygorem utraty możliwości późniejszego ich przytaczania lub powoływania (z uzasadnienia uchwały SN z dnia 17 lutego 2004 r., III CZP 115/03, OSNC 2005, nr 5, poz. 77). Wprowadzony w cytowanym przepisie rygor pominięcia wniosku o przeprowadzenie dowodu może zostać wyłączony jedynie w sytuacji, gdy strona uprawdopodobni, że niezgłoszenie ich we właściwym czasie - w omawianym § 6 wskazanym - nastąpiło bez jej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo występują inne wyjątkowe okoliczności. Przytoczone przesłanki uwzględniają dynamikę procesu cywilnego ujawniającego w różnych fazach postępowania nowe zdarzenia, w wyniku których strona zgłasza dalsze twierdzenia i wnioski o przeprowadzenie określonych środków dowodowych. Przyjęta konstrukcja, będąca - w założeniu ustawodawcy - przejawem dyskrecjonalnej władzy sędziego, pozostawia w każdej z wymienionych sytuacji pewną dozę uznaniowości decyzji sądu orzekającego. Za wystarczające uznał ustawodawca uprawdopodobnienie, że strona nie dopełniła wymaganych czynności w odpowiedniej - wskazanej w § 6 - fazie postępowania. Uprawdopodobnienie - jak przyjmuje się w doktrynie - jest niższym stopniem pewności w hierarchii stopniowania, prowadzącej do pewności, a wyróżniającej kilka poziomów, jak: możliwość, przypuszczenie, prawdopodobieństwo, wysokie prawdopodobieństwo i pewność (M. Sekuła, Uprawdopodobnienie szkody jako jedna z przesłanek dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, Radca Prawny 2007, nr 4, s. 33). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 110, stwierdził, że z prawdopodobieństwem mamy do czynienia wówczas, gdy istnieją podstawy do przyjęcia pewnego stanowiska, mimo nieusuniętych wątpliwości, z wysokim prawdopodobieństwem - gdy wszystkie istotne wątpliwości zostały usunięte, a z pewnością - gdy zostały usunięte wszystkie możliwe wątpliwości. Rygor pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów może być wyłączony w wypadku wystąpienia innych wyjątkowych okoliczności. Ocena co do ich istnienia lub braku - w konkretnej sprawie - zależeć będzie od uznania sądu. Określenie, że mają to być "inne" okoliczności wskazuje wyrażenie, że chodzić ma o takie wypadki, w których strona ponosi winę, w tym, że wcześniej nie zgłosiła twierdzeń lub dowodów, oraz w których uwzględnienie spóźnionych twierdzeń lub dowodów spowoduje zwłokę w rozpoznaniu sprawy. Jako przykład "wyjątkowej okoliczności" podać można taką sytuację, w której stronę charakteryzuje daleko posunięta nieporadność do tego, aby sprostać ciężarowi wspierania postępowania,

względnie sytuację, w której konieczna jest ochrona interesu publicznego (K. Weitz, System koncentracji materiału procesowego).

W niniejszym postępowaniu dopiero na rozprawie w dniu 17 maja 2013 r. pełnomocnik strony pozwanej złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu pożarnictwa na okoliczność przyczyn pożaru oraz czy na terenie ubezpieczonej nieruchomości były przestrzegane przepisy ochrony przeciwpożarowej, a zatem już po pierwszej wymianie pism procesowych. Zaznaczyć należy, iż stanowisko powodów odnośnie przyczyny pożaru było znane już w chwili wniesienia pozwu, w treści którego dali oni wyraz swojemu stanowisku wobec odmowy przyczyn wypłaty odszkodowania. Brak jest zatem jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż potrzeba powołania tego dowodu powstała czy ujawniła się na późniejszym etapie. A skoro tak, to wniosek ten jak oczywiście spóźniony podlegał oddaleniu. Nie ulega też wątpliwości, iż przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w istotny sposób wpływa na czas trwania postępowania, a zatem jego przeprowadzenie niemal zawsze powoduje zwłokę w rozpoznaniu sprawy, w rozumieniu przepisu art. 207 § 6 k.p.c. Zaznaczyć również należy, iż pełnomocnik pozwanej nie powołał się na żadne szczególne okoliczności, które mogłyby uzasadniać przeprowadzenie spóźnionego dowodu. Na marginesie należy jeszcze dodać, iż wadliwie została skonstruowana teza dowodowa, albowiem nie jest rzeczą biegłego ani sądu poszukiwanie okoliczności uzasadniających oddalenie powództwa, a tak właśnie należy rozumieć treść zgłoszonego wniosku. Strona powinna sprecyzować, jakie przepisy miałiby naruszyć powodowi a nie oczekiwać od biegłego, że w ramach przeprowadzenia dowodu biegły będzie ustalał, czy i jakie przepisy zostały naruszone. Zauważyć też należy, iż strona pozwana jest profesjonalistą na rynku ubezpieczeń majątkowych, dysponującym fachową pomocą prawną, co wyklucza możliwość działania przez sąd z urzędu.

Ponadto należy w tym miejscu powołać treść ogólnych warunków stanowiących integralną część umowy, zgodnie z którymi wynika, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela jest wyłączona gdy szkoda powstała wskutek umyślnego działania ubezpieczonego, jego pracowników lub osób bliskich (§ 16 ust. 2 pkt.1). Sąd ustalił, iż w dacie pożaru na terenie obiektu nie było żadnego z powodów ani osób im bliskich, powodowie nie zatrudniali również żadnych pracowników. Zatem zastosowanie w niniejszej sprawie mógł mieć jedynie zapis § 16 ust. 2 pkt. 22) w zw. z § 15 ust. 5 o.w.u., jednakże strona pozwana, jak już wyżej wskazano, zaniechała sprecyzowania tezy dowodowej w tym zakresie a ponadto jej wniosek jako spóźniony podlegał oddaleniu.

W świetle powyższych rozważań, na podstawie przepisu art. 805 k.c. należało orzec jak w sentencji wyroku, uwzględniając solidarność po stronie wierzycieli (powodów). Podkreślić należy, iż wysokość szkody nie była sporna, a została przez stronę pozwaną ustalona w toku postępowania likwidacyjnego.

Orzeczenie o odsetkach oparto na treści art. 481 k.c. w zw. z § 19 ust. 2 o.w.u., zgodnie z którym strona pozwana zobowiązana była do wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni od dnia zgłoszenia szkody.

W pkt II wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, o której mowa w art. 98 k.p.c., zasądzając na rzecz powodów całość poniesionych przez nich kosztów procesu, na które składała się opłata sądowa w wysokości 7.214 zł oraz kwota 3.600 zł jako wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości wynikającej z § 2 ust. 2 w zw. z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, przy uwzględnieniu solidarności po stronie wierzycieli.